

Ms. h. E. 146.

h. 58, 17.

X 1880745

*De Jure papali Principum
Evangelicorum*

SAMUEL
STRYKIUS, D.

SERENISS. ET POTENTISS.
ELECTORUM SAXONICI ET BRANDENB.

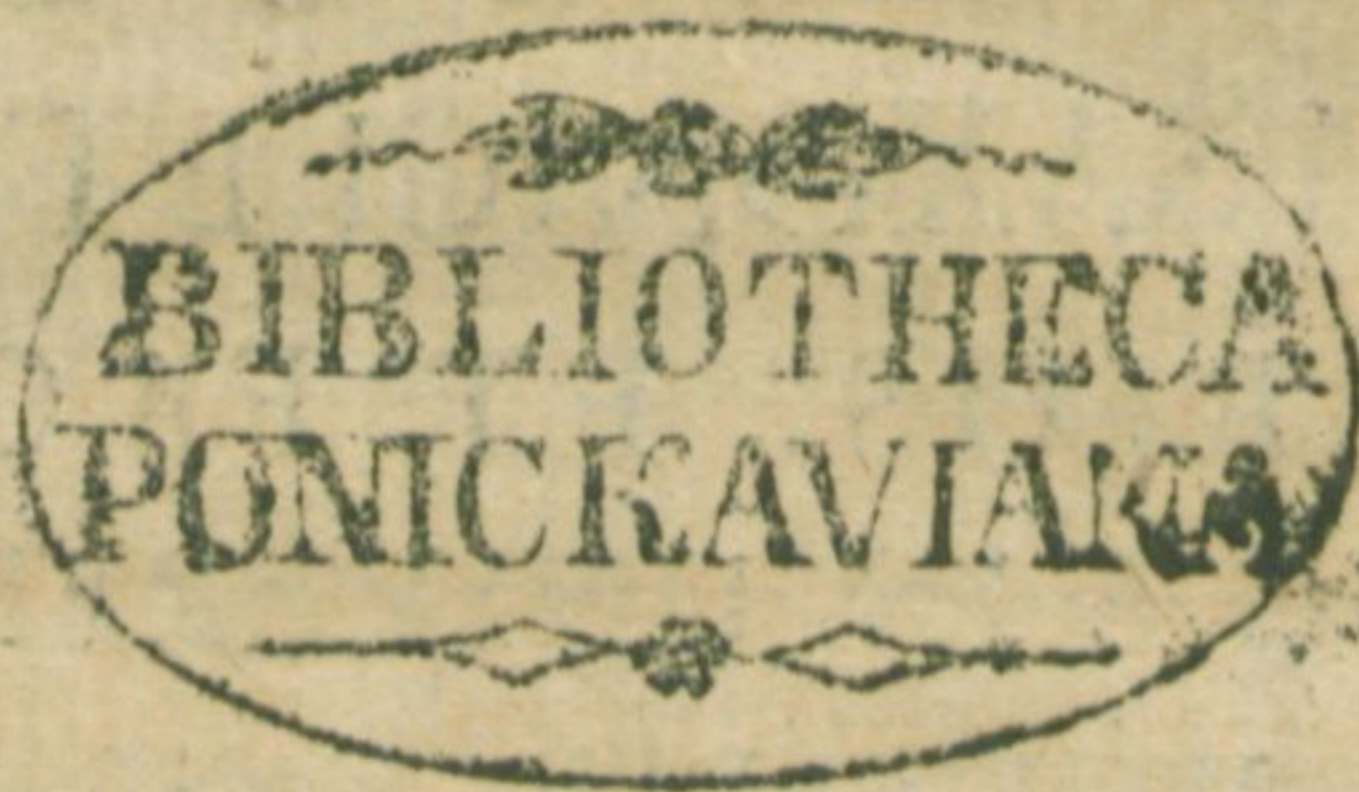
CONSILIARIUS, ET FACULTATIS
JURIDICÆ IN UNIVERSITATE
WITTEBERGENSI

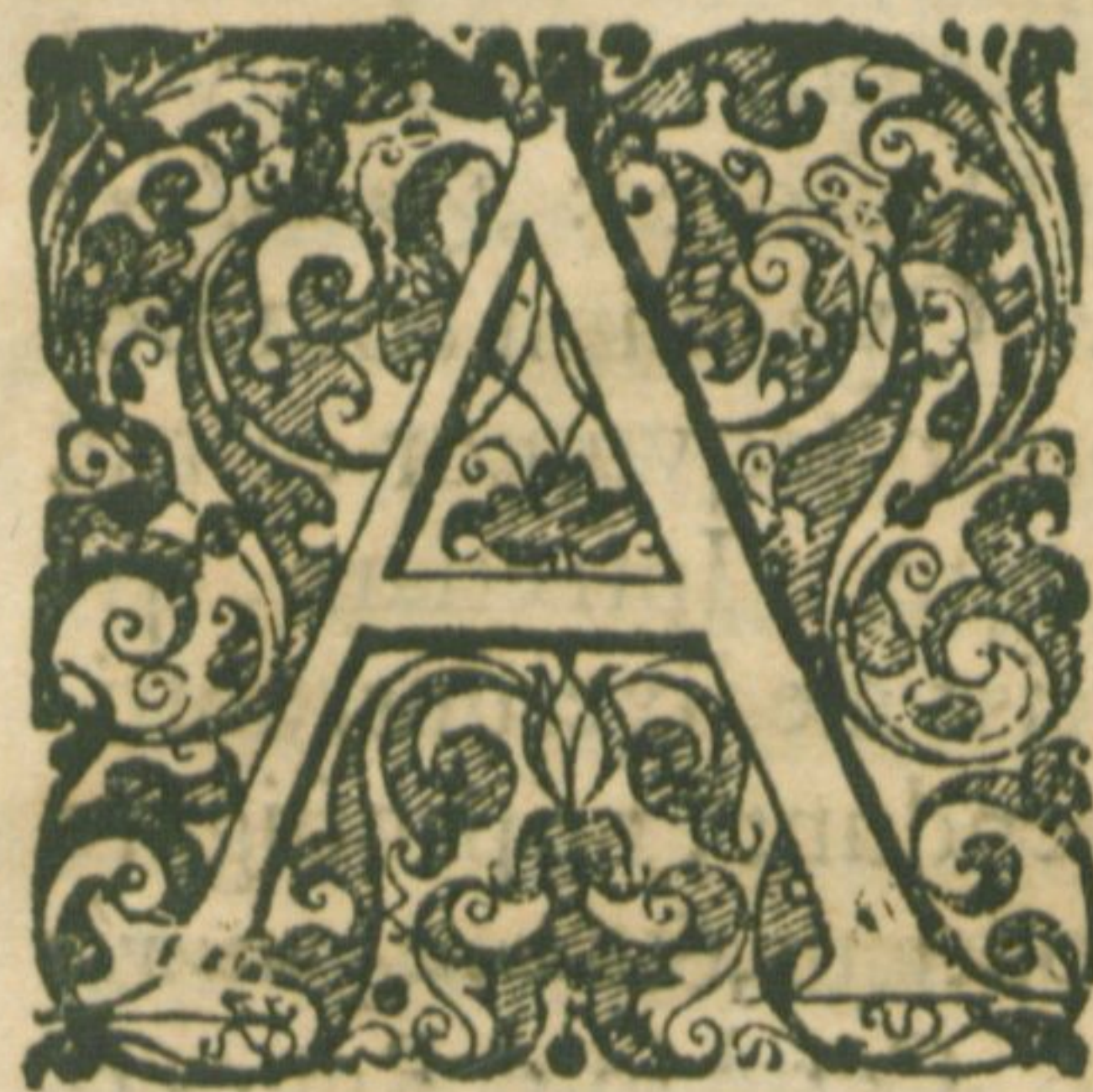
ORDINARIUS,
L. B. S. P. D.

WITTEBERGÆ,
Expresfit CHRISTIANUS FINCELIUS,
ANNO MDCCXC.

R. V. a

Mplissimus ille Jurium complexus est, qui sub augusto Superioritatis Territorialis titulo delitescit: Ambitu quippe suo nihil ferè intactum relinquit, quod alioquin proprium est ipsius Majestatis. Splendidissima illa Jura, si unicum saltem excepero, quibus se diffundit ubiq; Majestas Imperatoria, adeò propria Principibus Imperii vi illius juris eminentissimi facta, ut receptissimo publici juris axioma, *quisq; Princeps sit Imperator in suo territorio.* Non licebit in præsens excurrere, & in fundamenta famosi hujus asserti inquirere, quippe anticipatum hoc ab aliis Thema est, & applausum adeò communi Dd. calculo mèruit, ut non saltem eandem Principibus in territorio tribuant potestatem, sed ferè adhuc majorem, quàm Imperatori in Imperio universo; Utut non diffitear, Italis Doctoribus originem axiomatis præcipuè deberi, quos minus providè secuti Germaniæ J Cti, eo etiam tempore, ubi nulla unquam in publicis Imperii Constitutionibus illius Superioritatis facta mentio: Postea tamen Imperii legibus fundamentum Reip. concernentibus, satis stabilitum illud thema est. Quid commodi vel incommodi hâc ratione immineat Imperio Romano-Germanico, periculosæ disquisitionis res est. Sanè, quod quibusdam hucusque visum est, paci magis quàm bello aptum esse Statum Imperii Romano-Germanici præsentem, utinam experientia non comprobasset: Quamvis si suus Imperii legibus ubiq; constaret vigor, nec perniciosum illud Religionis disfidium,

magno cum Imperii damno, perpetuâ diffidentiâ animos
Statuum in diversa raperet, & inter foederatos etiam felices
successuum progressus sisteret, bello & Pace feliciter sta-
re Res Germana valeret. Hoc verò, quod nostræ in præsens
intentioni respondet, majoris dubii assertum videtur, quod
ad imitationem superioris formarunt Doctores: *Quemlibet
Principem esse Papam in suo territorio*: Quâ animi commo-
tione hoc audiant illi, qui Pontificiorum sequuntur castra,
operæ pretium non est, ut hic exprimam. Ipsi etiam, qui
Evangelii luce restitutâ, jugo Pontificis valedixerunt, absti-
nendum illâ loqvendi formulâ contendunt, ne profligato
Antichristo Ecclesiastico, reducatur Politicus, & *καὶ σα ἐγνα πῖα*
pari cum Ecclesiæ damno stabiliatur. Certè inter Reges &
Principes Pontificum sacris litantes, vix quisquam, se in
Regno suo Papam esse, verbis asseruit: Ipse Christianissi-
mus, ut vocari magis, quàm esse cupit, Gallix Rex hæcenus
Ecclesiæ Gallicanæ libertatem à cœco Pontificis obsequio
variis vindicavit modis, & singulari REGALIÆ Jure mul-
tùm illius eminentiæ detraxit; se tamen Papam hucusque
non venditavit apertè, forsan ne Primogeniti Ecclesiæ Filii
characterem amitteret. Cliviæ autem Duces primi omnium
sibi vindicasse creduntur hanc eminentiam, ut illo etiam
tempore, ubi adhuc inconcussa stabat autoritas Pontificia,
asserere non dubitârint, *Gen Hartog van Cleve is Paus in
synem Lande*. Successu temporis, ubi Religionis libertas
Imperii LL. stabilita, & Pontificiorum sacra in variis provin-
ciis exulare jussa, crevit omnino auctoritas Principum Im-
perii circa negotia Ecclesiastica. Abstinerunt tamen se lu-
bentissimè illo characterè, quod quisque Princeps Papa sit
in suo territorio: Ex alio enim fundamento illa sacrorum
jura Principibus asseri debere, quàm ex autoritate Papali, ju-
stè censuerunt illi, qui inter Evangelicos Principum circa
sacra potestatem adstruxerunt. Pontificum enim eminentia
exter-

externa ex Imperatorum indulgentia dependet, quod vel sola illa, cum Patriarcha Constantinopolitano de Primatu controversia, ab Imperatore pro Episcopo Romano decisa, ostendit, quâ ipsâ perpetuo Ecclesiæ Græcæ & Latinæ dissidio satis infelici, jacta sunt fundamenta. Ex alio itaque fonte suam circa sacra auctoritatem vindicant sibi & Reges & Principes Evangelici: Illi ex ipsius Majestatis visceribus, & huic à DEO injunctâ utriusque Tabulæ custodiâ; Hi verò ex Jure Majestati analogo, Superioritate videlicet Territoriali, & Regionis & Religionis, necessario quodam nexu, curam gerunt. Interesse tamen omninò censuerim Evangelicorum Principum, ne repudium mittant illi asserto, unumquemvis esse Papam in suo territorio. Latitant enim hîc commoda non levia, quorum non pauca vel ignorata hucusque, vel cum provinciæ incommodo minus providè neglecta. Postquam enim solenni illo Pacis Westphalicæ Instrumento cautum: *Jus Diœcesanum & tota jurisdictio Ecclesiastica CUM OMNIBUS SUIS SPECIEBUS contra Augustanae confessionis Electores, Principes, Status (comprehensâ liberâ Imperii Nobilitate) eorumque subditos, tam inter Catholicos & Augustanae Confessioni addictos, quàm inter ipsos Augustanae Confessionis Status usque, ad compositionem Christianam dissidii Religionis SUSPENSÂ ESTO, ET INTRA TERMINOS TERRITORII CUJUSQUE Jus Diœcesanum & jurisdictio Ecclesiastica SE CONTINEAT*, plerique publ. Juris Doctores sufficere censuerunt, si ex illo fundamento, Pontifici in territoriis Evangelicorum Principum nihil juris superesse, defenderent, & ita effectum suspensionis jurisdictionis Papalis remotivè demonstrarent: Verùm quod eo ipso tota jurisdictio Papalis Ecclesiastica, cum omnibus suis speciebus, Principum Evangelicorum propria sit facta, rarius ostendi solet, quod tamen manifestissima illius Articuli evincunt verba: *Intra terminos Territorii cujusque, Jurisdictio Ecclesiastica se contineat:*

Quo ipso evidenter ostenditur, non sublata esse commoda Jurisdictionis illius Ecclesiasticæ, sed adeò combinata Territoriali fastigio, ut omne emolumentum circa Ecclesiastica, quod ante Reformationem Evangelicam sibi vindicaverat Pontifex, hodiè Principibus Imperii Evangelicis debeatur. Ast verò, quot quantaq; ex hoc redundant commoda, vix uspiam ostensum. Quis enim hucusque Annatarum reditus Principibus nostris asseruit in Capitulis territorio subiectis? Atqui verò amplissimo hoc lucro gavissus est antea Pontifex, ipso Pacis Instrumento teste, ut hinc idem meritò nostris debeatur Principibus. Primarias preces circa præbendarum collationes optimo jure sibi vindicant Principes aliqui; Ast provisionum extraordinariarum commoda negligunt, quæ tamen, cum Pontifici olim, suffragantibus etiam Germaniæ Concordatis, competierint, injuriâ denegarentur nostris Principibus. Mensium Papalium sive Episcopaliū usus in plerisque adhuc Capitulis Evangelicis obtinet, sed commoda ex Reservationibus circa dictos menses non attenduntur. Statutorum Capitularium adeò sancta ubivis observantia est, (quamvis dolendum, quod illa magis concernat reditus pecuniarios, quam promotionem cultus divini; hunc enim per vicarios expedire fas est) ut vix ullum Principis admittatur temperamentum: Atqui verò quis unquam Pontifici denegavit potestatem circa statuta Capituli dispensandi? Quis ergò denegaret Principibus nostris, justâ ratione Capitulorum placita restringendi facultatem? Præcipua verò jurisdictionis Ecclesiasticæ quondam eminentia fuit, quod causæ eò pertinentes nullâ ratione ad Imperatorem, ne quidem saluberrimo Appellationis remedio, trahi potuerint. Appellare quidem in Ecclesiasticis fas fuit semper; sed non ad alium judicem, quam superiorem Ecclesiasticum, vel tandem ipsum Pontificem, alio-

alioqvi causæ dispendium imminebat ad secularem judicem provocanti: Postquam verò suspensa jurisdictio Ecclesiastica, & territorii limitibus circumscripta est, prò inde fluit alveo, nullam in causis Ecclesiasticis, & quæ Canonorum Capitula sive Monasteria concernunt, admittendam amplius esse Appellationem: Non ad Pontificem, quia hujus, quoad Capitula Evangelica, suspensa jurisdictio: non ad Imperatorem, quia ipse de causis Ecclesiasticis cognoscendi facultate, si non jure, certè facto destitutus; nec summa Imperii Tribunalia unquam his controversiis decidendis destinata. Atqui verò & hæc Principum nostrorum eminentia multis in locis deliquium passa est, dum illic locorum, ubi aliàs in Civilibus ad Imperatorem appellandi via patet, etiam in causis beneficiorum Ecclesiasticorum sive Canonicatum eò provocari solet, non sine insigni Superioritatis Territorialis detrimento. Hæc & alia adhuc emolumenta non levia dependent ex defenso superiori fundamento: Unumquemvis Principem Evangelicum esse Papam in suo territorio.

Thema hoc, *de Jure Papali Principum Evangelicorum*, nec otiosum, nec à scopo alienum mihi visum est, de quo verba facerem publicè. Postquam enim, me nec ambiente, nec expectante, sed DEO O. M. ita dirigente, **SERENISSIMIS ATQVE POTENTISSIMIS ELECTORIBUS SAXONICO ET BRANDENBURGICO**, Dominis meis longè clementissimis, benignissimè conspirantibus (quorum animos perpetuo amoris foederisque nexu porro jungat summus rerum Arbiter, quò tantis Germaniæ columinibus probè junctis, salva in Imperio stet Res Evangelica) ad Academiam Wittebergensem è Francofurtanâ, post promerita XXV. annorum stipendia, mihi transeundum fuit, quò locum Viri Summi **B. CASPARIS ZIE.**

94 Th 4602
ZIEGLERI Jcti Consummatissimi, cui parem in Jure
Canonico ex ipsa antiquitate Ecclesiasticâ enucleando & in-
terpretando non vidit Germania, occuparem, id mihi
commissum esse censeo negotii, ut illas Juris Canonici
partes cupidæ LL. Juventuti proponerem, quæ non sal-
tem Processui & privatorum litibus componendis inter-
viunt, sed & quæ Jus publicum, sive statum Imperii Eccle-
siasticum concernunt; quâ occasione ostendam sub-
inde, quid commodi in nostros redundet Principes,
postquam solenni illo Religionis Evangelicæ Palladio,
Pace nimirum Westphalicâ, Jura Pontificis territoriali
Principum Evangelicorum eminentiæ restituta. Cui insti-
tuto, ut prolixo faveatis affectu, Vos *RECTOR UNIVER-
SITATIS MAGNIFICE, PERILLUSTRIS DN. BARO, PRO-
CERES OMNIUM FACULTATUM EXCELLENTISSIMI,
MUSARUM DENIQUE CULTORES GENEROSI AC NOBI-
LISSIMI*, & quotquot porrò Themidi nostræ benè cu-
pitis, eò, quò decet, cultu, observantiâ & amore, rogo
obtestorqve, futuro Lunæ die, Horâ IX. ante meridiem
in Auditorio Majori, publici muneris initium facturo mihi
frequentes adsitis, & de Principum nostrorum eminentia
in Ecclesiasticis dicturum benevolè audiatis. Ego vicis-
sim operam dabo, ut sentiatis, non in ingratum Vos con-
tulisse beneficium, sed mihi nihil fore antiquius, quàm
occasionem, de singulis etiam benè merendi, quæsiuisse.

P. P. Dominicâ IV. Adventus, Anno reparatæ
salutis M DC XC.

M

7077

Qvo ipso e
Jurisdictione
toriali fast
quod ante
Pontifex,
Ast verò,
uspiciam of
tus Princip
ctis? Atq
Pontifex,
nostris de
bendarum
aliqui; Af
gligunt,
etiam Ger
garentur r
scopaliu
tinet, sed
non attenc
ubivis ob
magis con
cultus div
vix ullum
verò quis
statuta Cap
pibus nost
di facultat
qvondam
ratione ad
tionis rem
clesiasticis
superioren

esse commoda
mbinata Terri
a Ecclesiastica,
i vindicaverat
elicis debeat
mmoda, vix
natarum redi
rritorio subje
visus est antea
c idem meritò
eces circa præ
cant Principes
commoda ne
suffragantibus
injuriam dene
gium sive Epi
vangelicis ob
dictos menses
n adeò sancta
n, quod illa
promotionem
lire fas est) ut
tum: Atqui
statem circa
egaret Princi
ita restringen
Ecclesiasticæ
tinentes nullâ
rimo Appella
idem in Eccle
dicem, quàm
n Pontificem,
alio-

